

Sygn. akt **IV RC 670/14**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2016 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Mejka

Protokolant: Katarzyna Acela

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2016 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy

z powództwa P. M.

przeciwko B. M. (1), J. M. (1), B. M. (2) i S. M.

o uchylenie obowiązku alimentacyjnego oraz o obniżenie alimentów

I uchyla obowiązek alimentacyjny powoda P. M. wobec pozwanej B. M. (1), wynikający z pkt V wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie o sygn. akt II C 1137/11, określony na kwotę 700 zł (siedemset złotych) miesięcznie – od dnia 11 sierpnia 2014 roku;

II oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III zasądza od pozwanej B. M. (1) na rzecz powoda P. M. kwotę 480 zł (czterysta osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV zasądza od powoda P. M. na rzecz pozwanych J. M. (1), B. M. (2) i S. M. solidarnie kwotę 2.400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt **IV RC 670/14**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 sierpnia 2014 roku P. M. wniósł o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie o sygn. akt II C 1137/11 poprzez:

- uchylenie w całości obowiązku alimentacyjnego nałożonego na powoda względem pozwanej B. M. (1) w punkcie V w/w wyroku;
- obniżenie alimentów zasądzonych od powoda na rzecz pozwanych B. M. (2), S. M. i J. M. (1) w punkcie IV w/w wyroku w kwotach: na rzecz B. M. (2) po 900 zł miesięcznie, na rzecz S. M. po 900 zł miesięcznie oraz na rzecz J. M. (1) po 700 zł miesięcznie – do kwoty po 500 zł miesięcznie na rzecz każdego z pozwanych, płatnych do dnia 10-tego każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat.

W uzasadnieniu wskazano, że wyrokiem Sądu Okręgowego Gdańsku z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie o sygn. akt II C 1137/11 zasądzone od powoda na rzecz pozwanej B. M. (1) kwotę po 700 zł miesięcznie tytułem alimentów. Tym samym wyrokiem zobowiązano powoda do łożenia na rzecz jego małoletnich dzieci kwot w następujących wysokościach: na rzecz B. M. (2) – po 900 zł miesięcznie, na rzecz S. M. – po 900 zł oraz na rzecz J. M. (1) – po 700 zł miesięcznie. Powód wskazał, że nastąpiła istotna zmiana stosunków, która uzasadnia obniżenie alimentów względem małoletnich dzieci oraz uchylenie obowiązku alimentacyjnego względem byłej żony. W porównaniu ze stanem obowiązującym na datę ustalania obowiązków alimentacyjnych powoda wobec każdego z pozwanych zmieniła się sytuacja majątkowa i osobista powoda. Powód w dniu 13 lipca 2013 roku zawarł związek małżeński z M. M. (1). M. M. (1) z poprzedniego związku ma córkę J. M.. Ojciec Jaśminy nie jest znany, zatem nie ma osoby poza matką zobowiązanej do łożenia na małoletnią. Powód planuje przysposobić małoletnią. Powód mieszka w Norwegii z żoną i jej córką. Osiąga miesięczne wynagrodzenie netto w kwocie ok. 18.031,50 koron norweskich (ok. 9.000 zł). M. M. (1) z uwagi na nieznamość języka norweskiego i konieczność sprawowania opieki nad małoletnią nie podjęła jeszcze zatrudnienia. Na powodzie spoczywa zatem obowiązek utrzymania siebie, żony i jej córki. Powód ponosi koszty wynajmu mieszkania w kwocie 9.000 NOK, opłaty za energię elektryczną w kwocie ok. 1.300 NOK (w okresie letnim mniej o 30-50%), opłata za TV – 339 NOK, opłaty za telefony – 2.300 NOK, opłata za Internet – 397 NOK oraz bieżące koszty utrzymania rodziny: bilety miesięczne 690 NOK oraz 360 NOK, środki czystości 500 NOK, jedzenie 2.500 NOK, dojazd do pracy 1.500 NOK, karate Jaśminy 195 NOK, spłata karty kredytowej 250 zł. Miesięczne koszty utrzymania powoda i jego rodziny oraz ciężące na nim zobowiązania alimentacyjne przekraczają dochody powoda. Nadwyżka wydatków jest pokrywana przez powoda z kredytów w ramach kart kredytowych oraz z pożyczek, które powód zaciąga u rodziców. Powód wskazał, że jego zdaniem pozwana B. M. (1) jest aktualnie w stanie podjąć zatrudnienie i osiągać z tego tytułu dochody. Pozwana skończyła bowiem kursy kosmetyczne i może świadczyć w tym zakresie stosowne usługi. Z informacji posiadanych przez powoda wynika, że pozwana świadczy już takie usługi w warunkach domowych. Fakt prowadzenia działalności gospodarczej potwierdza opis pozwanej na portalu społecznościowym facebook. Zdjęcia zamieszczone na portalu nie świadczą także o tym, by pozwana była osobą żyjącą w niedostatku i cierpiała na depresję. Nadto pozwana żyje w konkubinacie z P. O., który ponosi w stosownej części koszty utrzymania wspólnie zajmowanego mieszkania, jak i koszty utrzymania pozwanych. Odnośnie małoletnich dzieci powód wskazał, że dzieci nie są „schorowane”, jak twierdzi pozwana B. M. (1). Dzieci są zdrowe i nie wymagają opieki lekarskiej innej niż dzieci w ich wieku. Również rodzice powoda, którzy kontaktują się z pozwanymi małoletnimi i czasami się nimi opiekują, nigdy nie zauważyli, aby pozwani chorowali na jakiegokolwiek choroby o nadzwyczajnym charakterze.

Vide: pozew k. 2-9

W odpowiedzi na pozew z dnia 18 września 2015 roku pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że powód nie wykazał żadnych okoliczności faktycznych świadczących o zasadności powództwa.

Vide: odpowiedź na pozew k. 116

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód P. M. oraz pozwana B. M. (1) pozostawali z związku małżeńskim od dnia 11 lipca 1998 roku. Pozwani B. M. (2), urodzony w dniu (...), S. M., urodzony w dniu (...), oraz J. M. (1), urodzona w dniu (...), są dziećmi powoda i pozwanej.

okoliczność bezsporna

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie o sygn. akt II C 1137/11 Sąd Okręgowy w Gdańsku rozwiązał przez rozwód związek małżeński powoda P. M. oraz pozwanej B. M. (1) bez orzekania o winie stron. Miejsce pobytu małoletnich dzieci B. M. (2), S. M. i J. M. (1) ustalono przy matce B. M. (1).

W punkcie IV wyroku kosztami utrzymania i wychowania małoletnich dzieci obciążono rodziców w następujący sposób:

- a) udział P. M. na rzecz małoletnich synów B. M. (2) i S. M. ustalono na kwoty po 900 zł miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich, a na rzecz małoletniej J. M. (1) na kwotę po 700 zł miesięcznie, łącznie 2.500 zł miesięcznie, płatnych do dnia 1-ego każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi przypadku opóźnienia w płatności każdej raty do rąk matki małoletnich B. M. (1),
- b) pozostałymi kosztami utrzymania i wychowania małoletnich obciążono ich matkę B. M. (1).

W punkcie V wyroku zasądzono od P. M. na rzecz B. M. (1) tytułem alimentów kwotę po 700 zł miesięcznie, płatnych do dnia 1-ego każdego miesiąca z odsetkami ustawowymi przypadku opóźnienia w płatności każdej raty do rąk B. M. (1).

Wyrokiem z dnia 20 lutego 2013 roku w sprawie o sygn. akt I ACa 708/12 Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił w/w wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku w zakresie punktów IVa i V w ten sposób, że ustalił termin płatności alimentów na rzecz małoletnich dzieci stron oraz powódki, w miejsce dnia 1 każdego miesiąca, na dzień 10. każdego miesiąca. W pozostałym zakresie apelację powoda od wyroku oddalono.

dowód: akta sprawy o sygn. akt II C 1137/11 Sądu Okręgowego w Gdańsku: wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku k. 162, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku k. 305

W dacie ostatniej konkretyzacji obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanych małoletni B. M. (2) miał 13 lat, miał orzeczoną niepełnosprawność od urodzenia do dnia 15 sierpnia 2015 roku, chorował na astmę oskrzelową, miał silną alergię na kurz, sierść, pierze, trawę, nasiona, pleśń. Dziecko miało wadę słuchu, wadę wzroku: jedno oko +6 dioptrii, a drugie +4,5 dioptrii. Pozwany był również obserwowany kardiologicznie, ponieważ podejrzewano u niego wadę serca. Małoletni przyjmował leki na stałe, których miesięczny koszt wynosił 250 zł. Raz na rok małoletni musiał mieć wymienione szkła w okularach, których koszt wynosił 100 zł, a oprawki co 2 lata, których koszt wynosił ok. 300 zł. Małoletni z uwagi na swój stan zdrowia częściej zapadał na infekcje, koszt leczenia rocznie wynosił ok. 600 zł.

Małoletnia J. M. (1) miała 3,5 roku, miała alergię pokarmową oraz skórą, wymagała specjalistycznych środków do pielęgnacji ciała: balsamów, płynów do kąpieli itp., których miesięczny koszt to ok. 70 zł. Małoletnia wymagała także corocznych kontroli u lekarza dermatologa, których koszt to około 40 zł.

Małoletni S. M. miał 2 lata, miał orzeczoną niepełnosprawność od trzeciego miesiąca życia do dnia 31 maja 2013 roku, chorował na astmę oskrzelową, miał silną alergię na kurz, sierść, pierze, trawę, nasiona, pleśń, miał wadę wzroku. Przyjmował leki na stałe, których miesięczny koszt wynosił ok. 50 zł. Ponadto, dziecko często zapadało na infekcje, co wiązało się z dodatkowymi miesięcznymi kosztami leczenia w kwocie ok. 50 zł.

Pozwana B. M. (1) miała 35 lat, wykształcenie średnie (zawód wyuczony: kucharz), pracowała do 2003 roku i z uwagi za zły stan zdrowia syna B. zrezygnowała z pracy zawodowej i zaopiekowała się chorym synem. W dacie orzekania rozvodu pozwana B. M. (1) nie pracowała zawodowo, ponieważ sprawowała bezpośrednią opiekę nad dziećmi stron, które wymagały szczególnej opieki z uwagi na ich wiek i zły stan zdrowia. Pozwana była zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotna, bez prawa do zasiłku. Pozwana wraz z dziećmi mieszkała w mieszkaniu o pow. 48,12 m², znajdującym się w zasobach (...) Towarzystwa Budownictwa (...), przy ul. (...) w G.. Od powoda na rzecz dzieci otrzymywała alimenty w wysokości po 2.500 zł miesięcznie, otrzymywała dwa zasiłki rehabilitacyjne po 153 zł miesięcznie oraz wspomagała ją rodzice.

Poza leczeniem wskazywano na następujące wydatki związane z utrzymaniem dzieci: wyżywienie po 500 zł, łącznie 1.500 zł, odzież i obuwiu po 70 zł, łącznie 210 zł, środki czystości po 40 zł, łącznie 120 zł. Nadto ponoszono koszty najmu mieszkania w kwocie 665,65 zł oraz energii elektrycznej. Pozwana B. M. (1) użytkowała samochód, którego właścicielem był jej kuzyn, miesięcznie na paliwo wydatkowała 240 zł. Pozwana B. M. (1) leczyła się reumatologicznie,

miała stwierdzoną niedoczynność tarczycy, alergię oraz leczyła się na depresję. Miesięcznie na lekarstwa wydawała ok. 300 zł, na swoje wyżywienie wydawała 300 zł, a na odzież i obuwie 50 zł miesięcznie.

Powód P. M. miał 37 lat. Prowadził własną działalność gospodarczą, wykonując usługi montersko-spawalnice na rzecz Stoczni (...), głównie realizował kontrakty zagraniczne. Od dnia 1 lipca 2011 roku pracował w Norwegii przy zakładaniu wentylacji, a także zakładaniu dachówek oraz pracował jako ślusarz w stoczni. Powód uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości średnio 12.500 NOK tj. ok. 6.927,50 zł miesięcznie, kwota ta pozostawała powodowi po potrąceniu kwoty 2.500 NOK tj. 1.385,50 zł tytułem czynszu za mieszkanie, które zapewniał mu pracodawca. Swój koszt utrzymania w Norwegii określił na kwotę 5.000 koron norweskich tj. ok. 2.771 zł miesięcznie. Powód w 2010 roku zaciągnął kredyt bankowy na kwotę 15.000 zł, z przeznaczeniem spłaty innych zobowiązań kredytowych, miesięcznie spłaca kredyt po 850 zł. Powód nie uiszczał terminowo rat kredytu. Ponadto, powód miał zaległości w Urzędzie Skarbowym w wysokości 5.000 zł, w ZUS-ie 1.500 zł. Powód w Norwegii miał samochód marki V. rocznik 2006, za OC i AC płaci 2.383 zł rocznie, na paliwo wydaje od 1.000 do 2.000 koron norweskich, tj. od 554,20 zł do 1.108,40 zł miesięcznie.

dowód: akta sprawy o sygn. II C 1137/11 Sądu Okręgowego w Gdańsku: wyrok wraz z uzasadnieniem k. 166-182

Powód P. M. ma obecnie 41 lat. W dalszym ciągu zamieszkuje w Norwegii, w miejscowości B.. W dniu 13 lipca 2013 roku zawarł związek małżeński z M. M. (1). Żona powoda ma 15-letnią córkę J., która zamieszkuje wraz z nią i powodem. M. M. (1) otrzymuje zapomogę na małoletnią J. w kwocie 980 NOK. Do sierpnia 2015 roku M. M. (1) nie pracowała. Pozostawała, wraz z małoletnią J., na utrzymaniu powoda.

Od dnia 25 lipca 2012 roku powód był zatrudniony w Norwegii na podstawie umowy o pracę. Osiągał wynagrodzenie w kwocie 185 NOK za godzinę. W grudniu 2014 roku osiągnął wynagrodzenie w łącznej kwocie 18.180,68 NOK netto, w styczniu 2015 roku w kwocie 17.797,03 NOK netto, a w lutym 2015 roku w kwocie 12.562,03 NOK netto. Od marca 2015 roku stawka za godzinę została podniesiona do kwoty 194 NOK. Od tego momentu powód osiągał wynagrodzenie w kwocie wyższej o ok. 1.500 NOK w skali miesiąca. W dniu 18 grudnia 2015 roku powodowi została wypowiedziana umowa o pracę. Ostatnim dniem pracy powoda był dzień 31 stycznia 2016 roku. Aktualnie jest zarejestrowany w Urzędzie Pracy w Norwegii jako poszukujący zatrudnienia.

Do kwietnia 2015 roku rodzina powoda zamieszkiwała w wynajmowanym mieszkaniu w B.. Koszt najmu mieszkania wynosił 9.000 NOK miesięcznie. Dodatkowo ponoszono koszty energii elektrycznej w kwocie 750 NOK, opłaty za Internet w kwocie 397 NOK oraz telefonów komórkowych w łącznej kwocie 2.300 NOK za 3 osoby.

Od kwietnia 2015 roku rodzina powoda zamieszkuje w wynajmowanym domu szeregowym. Opłata za najem wynosi ok. 16.000 NOK. Dodatkowo ponoszone są koszty energii elektrycznej oraz Internetu, a do stycznia 2016 roku także koszty telewizji kablowej.

Przeprowadzka była związana z rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na świadczeniu usług krawieckich i tapicerskich przez żonę powoda – M. M. (1). Działalność ta została rozpoczęta w dniu 17 sierpnia 2015 roku. Na otwarcie działalności przeznaczono kwotę 30.000 NOK. Po miesiącu dochód z prowadzenia tej działalności wynosił 3.000 NOK.

W maju 2015 roku powód zaciągnął kredyt na kwotę 235.000 NOK. Powód ma także kredyt w banku (...) na kwotę 31.000 NOK oraz korzysta z dwóch kart kredytowych: MasterCard z granicą kredytu w kwocie 30.000 NOK oraz z karty kredytowej EnterCard Norge AS, z zadłużeniem na dzień 6 czerwca 2016 roku w kwocie 79.879,15 zł. Powód jest także obciążony kredytem zaciągniętym wspólnie z pozwaną B. M. (1) w Polsce. Powód podał, że udzielono mu kredytu na kwotę 235.000 NOK, bowiem podczas składania wniosku kredytowego zataił informację o zadłużeniu na kartach kredytowych.

Zobowiązania finansowe powoda nie są pokrywane na bieżąco. Powód korzysta ze wsparcia finansowego swoich rodziców, którzy spłacają w jego imieniu kredyt w Polsce, a także w miesiącach grudzień 2013 roku, październik 2014

roku, grudzień 2014 roku oraz w okresie od czerwca 2015 roku do sierpnia 2015 roku uiszczali w imieniu powoda alimenty na rzecz pozwanych. Nadto, wspierają oni powoda i jego rodzinę materialnie przesyłając mu żywność z Polski.

Powód w dalszym ciągu posiada samochód osobowy marki V. (...), jednak go nie użytkuje, ponieważ wymaga on naprawy, a nadto wymaga przerejestrowania, co wiązałoby się z dodatkową opłatą.

Po orzeczeniu rozwodu z B. M. (1) powód przepisał na swoich rodziców działkę budowlaną w podziękowaniu za udzielaną mu pomoc finansową.

Aktualnie powód nie płaci pełnej kwoty alimentów na rzecz pozwanych. Prowadzona jest przeciwko niemu egzekucja komornicza. Powód uiszcza alimenty w kwocie 1.500 zł na rzecz wszystkich pozwanych.

dowód: odpis skrócony akty małżeństwa k. 13; umowa o pracę wraz z tłumaczeniem na język polski k. 36-38; umowa najmu wraz z tłumaczeniem na język polski k. 39-41; tłumaczenie na język polski faktury za energię elektryczną k. 84; tłumaczenie na język polski faktury za Internet k. 85; tłumaczenie na język polski faktury za telefony komórkowe k. 86; tłumaczenie na język polski informacji o stanie kredytu k. 88, 89, 90, 399, 400, 401; tłumaczenie na język polski informacji o wynagrodzeniu k. 91, 92, 93; potwierdzenie zapłaty alimentów k. 226-237; potwierdzenie zapłaty alimentów przez rodziców powoda k. 295-300; potwierdzenie spłaty kredytu przez rodziców powoda k. 290-294; zeznania G. M. k. 107-109, 112; zeznania J. M. (2) k. 109-112; zeznania M. M. (1) k. 282-286; zeznania powoda P. M. słuchanego w charakterze strony k. 342-347, 349

Pozwana B. M. (1) ma obecnie 39 lat. W dalszym ciągu nie podjęła zatrudnienia. Pozwana ukończyła kurs kosmetyczny przedłużania paznokci.

Pozwana nie poszukuje zatrudnienia ze względu na schorzenia dzieci, bowiem – jak wskazała – nie może podjąć zatrudniania nawet gdyby chciała.

Do stycznia 2016 roku pozwana zamieszkiwała wraz z małoletnimi oraz konkubentem P. O. w dotychczasowym mieszkaniu. Ponościła opłatę za czynsz w kwocie 840 zł, opłatę za energię elektryczną w kwocie 300 zł oraz opłatę za telewizję (...) w kwocie 70 zł. W styczniu 2016 roku zmienili oni mieszkanie na większe, w związku z czym zwiększyły się opłaty eksploatacyjne.

Pozwana B. M. (1) zgodnie z orzeczeniem o niepełnosprawności została zaliczona do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym. Orzeczenie zostało wydane do dnia 30 września 2016 roku. W orzeczeniu wskazano, że pozwana powinna być zatrudniona w warunkach pracy chronionej. Pozwana od 2012 roku pozostaje pod opieką (...). Przyjmuje leki uspokajające. Nadto pozwana choruje na inne reumatoidalne zapalenie stawów, chorobę zwyrodnieniową stawów kolanowych, zaburzenia nerwicowe, bóle głowy, nadczynność tarczycy, zaburzenia żył. Pozostaje pod opieką poradni reumatoidalnej od dnia 11 grudnia 2006 roku w związku ze zwyrodnieniami wielostawowymi. Miesięczny, całkowity koszt leków wynosi ok. 260 zł miesięcznie.

Pozwany B. M. (2) ma obecnie 17 lat i we wrześniu 2016 roku miał rozpocząć naukę w 2 klasie technikum. Został, zgodnie z orzeczeniem, zaliczony do osób niepełnosprawnych. Orzeczenie zostało wydane do dnia 15 sierpnia 2015 roku. W orzeczeniu wskazano, że małoletni nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Pozwany choruje na astmę, alergię wziewną, wadę wzroku (zez) oraz nawracające zapalenia płuc i oskrzeli. Miesięczny całkowity koszt leków wynosi ok. 240 zł miesięcznie. Małoletni nosi okulary.

Pozwany S. M. ma aktualnie niespełna 7 lat i we wrześniu 2016 roku miał rozpocząć naukę w 1 klasie szkoły podstawowej. Został, zgodnie z orzeczeniem, zaliczony do osób niepełnosprawnych. Orzeczenie zostało wydane do dnia 31 sierpnia 2017 roku. W orzeczeniu wskazano, że małoletni nie wymaga stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Pozwany choruje na astmę oskrzelową, ma wadę wymowy, ma stulejkę, zaburzenia odporności, tiki nerwowe, jest obserwowany w kierunku wady wzroku.

W stosunku do małoletniego w związku z wadą wymowy – seplenieniem międzyzębowym – orzeczono o odroczeniu obowiązku szkolnego, a także o potrzebie kształcenia specjalnego oraz potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. Całkowity koszt leków wynosi ok. 160 zł. Małoletni korzysta także z terapii logopedycznej, której miesięczne koszty wynoszą 60 zł i są opłacane przez rodziców B. M. (1).

Pozwana J. M. (1) ma aktualnie 8 lat i we wrześniu 2016 roku miała rozpocząć naukę w 3 klasie szkoły podstawowej. Małoletnia ma wadę wzroku (zez), cierpi na alergię skórą oraz nawracające infekcje układu oddechowego. Małoletnia wymaga specjalistycznych kosmetyków oraz nosi okulary.

Pozwana B. M. (1), jak i małoletni B., S. i J. pozostają pod stałą kontrolą stomatologiczną.

dowód: faktura k. 119-120, 126, 140, 143, 147-148, 202-203, 221, 363-376; rachunki za stomatologa k. 130, 131, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 142; orzeczenie o niepełnosprawności k. 162, 163, 164; zaświadczenie lekarskie k. 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 175-177, 179, 180, 182, 183; orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego k. 336-338; opinia o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka k. 339-340; potwierdzenie przelewu k. 196, 197, 198; zeznania świadka P. O. k. 321-325, 327; zeznania pozwanej B. M. (1) słuchanej w charakterze strony k. 423, 424v-427

Na dzień 5 lipca 2016 roku Powiatowy Urząd Pracy w G. dysponował ofertami pracy dla osób w warunkach pracy chronionej z wynagrodzeniem 1.850 zł do 1.950 zł brutto miesięcznie oraz następującymi ofertami pracy dla osób z wykształceniem zawodowym lub średnim w zawodzie: sprzedawca z miesięcznym wynagrodzeniem 1.850 zł do 2.200 zł brutto miesięcznie, doradca klienta z wynagrodzeniem 1.850 zł do 3.000 zł brutto miesięcznie, mechanik samochodowy z wynagrodzeniem 1.850 zł do 3.500 zł brutto miesięcznie, monter z wynagrodzeniem 1.850 zł do 3.000 zł brutto miesięcznie, spawacz z wynagrodzeniem 1.850 zł do 2.600 zł brutto miesięcznie, kucharz z wynagrodzeniem 1.850 zł do 2.800 zł brutto miesięcznie oraz dla osób bez kwalifikacji zawodowych z wynagrodzeniem 1.850 zł do 2.200 zł brutto miesięcznie.

Na dzień 27 lipca 2016 roku Powiatowy Urząd Pracy w G. dysponował ofertami pracy w zakładach pracy chronionej dla kobiet bez kwalifikacji zawodowych z wynagrodzeniem od 950 zł do 2.100 zł brutto (tj. 832,76 zł do 1.355,69 zł netto) oraz ofertą pracy na stanowisko mechanik pojazdów samochodowych z wynagrodzeniem 5.000 zł brutto, ofertami pracy na stanowisko monter z wynagrodzeniem od 1.000 zł do 2.770 zł brutto, ofertami pracy na stanowisko spawacz z wynagrodzeniem 1.000 zł do 3.000 zł brutto, ofertami pracy na stanowisko kucharz z wynagrodzeniem 1.340 zł do 3.000 zł brutto oraz dla mężczyzn bez kwalifikacji z wynagrodzeniem 1.387 zł do 2.200 zł brutto.

dowód: informacje z Powiatowych Urzędów Pracy k. 437, 438-441

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego. Sąd oparł się na dokumentach urzędowych załączonych do akt sprawy oraz na przedstawionych mu dokumentach prywatnych. Dowodom w postaci dokumentów urzędowych Sąd dał wiarę co do tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumentom prywatnym wyłącznie co do tego, że osoba podpisana na dokumencie złożyła oświadczenie zawarte w jego treści (art. 245 k.p.c.).

W tym miejscu należy zaznaczyć, że materiał dowodowy obejmujący dowody obiektywne w postaci dokumentów został uznany za wiarygodny w zakresie tych dokumentów, które zostały wymienione w części uzasadnienia obejmującej ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd. Albowiem dokumenty te pozostawały wzajemnie spójne, zgodne z doświadczeniem życiowym, a przede wszystkim ich wiarygodności strona przeciwna nie kwestionowała.

Natomiast Sąd odmówił wiarygodności dokumentom w postaci rachunków oraz biletów wstępu, które zostały przedłożone przez stronę pozwaną. Należy wskazać, że nie były to rachunki i bilety imienne. Wobec tego nie wiadomo, kto dokonał zakupu wymienionych w nich rzeczy, ani dla kogo – w szczególności czy dla pozwanych – zakupione przedmioty rzeczywiście zostały przeznaczone.

Sąd pominął wydruki z portalu facebook.pl, które zostały złożone zarówno przez stronę powodową, jak i stronę pozwaną do akt sprawy, a zgromadzone na k. 51-55 oraz 257-261, oraz dokumentację fotograficzną zgromadzoną na k. 238-256 na podstawie art. 227 k.p.c., uznając je za zbędne dla rozstrzygnięcia.

Sąd pominął również na podstawie art. 217 § 2 k.p.c. a contrario dokumenty znajdujące się na k. 264, 265 oraz 266-269, uznając że fakty, które na ich podstawie można by ustalić, są nieistotne dla rozstrzygnięcia. Fakty te bowiem miały mieć miejsce w latach 1996 do 2005, natomiast dla Sądu w niniejszej sprawie były istotne okoliczności, które zaistniały nie wcześniej niż po dniu 20 lutego 2013 roku.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych z zakresu medycyny dotyczący pozwanych z uwagi na jego niedookreślenie. Uwzględnił również, że do akt sprawy złożono szereg dokumentów świadczących na stan zdrowia pozwanych na możliwość podjęcia przez pozwaną B. M. (1) zatrudnienia. Wniosek o przeprowadzenie dowodu był niedookreślony, a ponadto zmierzał do polemiki z wystawioną przez lekarzy specjalistów dokumentacją. W konsekwencji przedmiotowy wniosek oceniono jako zbędny dla rozstrzygnięcia, z powołaniem się na art. 227 k.p.c. Wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych, który dotyczył pozwanej B. M. (1) oddalono również jako spóźniony – na podstawie art. 207 § 6 k.p.c., nadto przy uwzględnieniu, że wniosek ten został zgłoszony po upływie terminu wskazanego stronom na zgłaszanie ostatecznych wniosków dowodowych (k. 111, 310v).

Sąd przeprowadził dowody z zeznań świadków G. M., J. M. (2), M. M. (1) oraz P. O..

Sąd uznał za wiarygodne i rzetelne zeznania świadków G. M. i J. M. (2) odnośnie sytuacji osobistej i majątkowej powoda P. M.. Sąd dał wiarę ich zeznaniom odnośnie wsparcia finansowego, jakiego udzielają synowi, ich pomocy w spłacie kredytu oraz ich udziału w uiszczaniu alimentów w imieniu powoda, a także faktu, że w kwietniu 2015 roku powód wraz z żoną zmienił miejsce zamieszkania. Sąd odmówił wiarygodności ich zeznaniom odnośnie faktu regularnego, ciągłego opłacania przez nich alimentów obciążających powoda od listopada 2014 roku – gdy dokumenty w postaci potwierdzeń przelewu dają podstawę do ustaleń, że wpłaty te były dokonywane jedynie w wybranych miesiącach w latach 2013, 2014 i 2015.

Zeznaniom świadka M. M. (1) Sąd dał wiarę jedynie odnośnie okoliczności wspólnego zamieszkiwania z powodem od 2011 roku, wsparcia finansowego, jakiego udzielają powodowi jego rodzice, rozpoczęcia prowadzonej przez nią działalności gospodarczej na terenie Norwegii oraz zmiany miejsca zamieszkania w kwietniu 2015 roku. Zeznaniom świadka w pozostałym zakresie Sąd odmówił wiarygodności wobec tego, że nie były one zgodne z zebrany a ocenionym jako wiarygodny materiałem dowodowym.

Odnośnie zeznań świadka P. O. Sąd uznał je za wiarygodne jedynie odnośnie okoliczności pozostawania w związku z pozwaną B. M. (1). Sąd odmówił natomiast wiarygodności jego zeznaniom w pozostałym zakresie. Twierdzenie świadka, jakoby z pozwaną był w związku i w mieszkaniu, w którym mieszka pozwana, był zameldowany, a jednocześnie w mieszkaniu tym on nie mieszka i nie uczestniczy w pokrywaniu kosztów utrzymania mieszkania, jest, w ocenie Sądu, sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Jako takie nie może być więc uznane za godne wiary.

W toku postępowania pozyskano również dowody z zeznań stron – powoda P. M. oraz pozwanej B. M. (1), słuchanych w trybie art. 303 k.p.c. i art. 304 k.p.c. Odnosząc się do tych zeznań, wskazać należy, że Sąd odmówił im wiary w przeważającej części. Przede wszystkim wskazać należy, że ich treść, w przeważającej mierze, była kwestionowana przez stronę przeciwną, a mimo to twierdzenia te nie zostały poparte dowodami obiektywnymi w postaci dokumentów.

Przed przystąpieniem do oceny merytorycznej powództwa należy poczynić kilka uwag o rozkładzie ciężaru dowodu w postępowaniu cywilnym.

Zasadę rozkładu ciężaru dowodu określa przepis art. 6 k.c., który stanowi, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Oznacza to, że ten, kto, powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie, zaś

ten, kto odmawia uczynienia zadość żądaniu, a więc neguje uprawnienie żądającego, obowiązany jest udowodnić fakty wskazujące na to, że uprawnienie żądającemu nie przysługuje. Procesowym odzwierciedleniem tej zasady jest przepis art. 232 zd. 1 k.p.c., stosownie do którego strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Zaprzeczenie dokonane przez stronę procesową powoduje, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie ich nieudowodnienia sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu, chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1975 roku w sprawie o sygn. akt III CRN 26/75, niepubl.).

Powyższe uwagi teoretyczne dotyczące rozkładu ciężaru dowodu w procesie cywilnym należy interpretować nadto przy uwzględnieniu przesłanek merytorycznych danego roszczenia, które w toku procesu podlegają ocenie. To z kolei uzasadnia zastrzeżenie, że w danym procesie obowiązek dowodowy spoczywający na stronie może nie zwalniać sądu w całości z powinności podejmowania czynności dowodowych z urzędu. Dotyczy to m. in. postępowania mającego za przedmiot roszczenie alimentacyjne – jak to jest w niniejszej sprawie. To zadanie sądu nie może jednak prowadzić do zwolnienia strony występującej z żądaniem ze spoczywającego na niej zadania wykazania zgłaszanych przez nią twierdzeń. Ciężar dowodowy zasadniczy nadal spoczywa bowiem na stronie, działania podejmowane przez sąd mają zakres niewielki i sprowadzać się mogą w głównej mierze do pozyskania danych urzędowych lub danych od osób trzecich, których uzyskanie przez stronę z uwagi na ograniczenia nałożone przepisami prawa nie będzie możliwe.

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowił przepis art. 138 k.r.o. Zgodnie ze wskazanym przepisem w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Rozstrzygnięcie o żądaniu pozwu wymagało więc zbadania, czy doszło do „zmiany stosunków”, o której mowa w przywołanym przepisie. Zatem sąd obowiązany był porównać stan istniejący w dacie uprawomocnienia się poprzedniego orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego ze stanem istniejącym w dacie orzekania w niniejszej sprawie.

W doktrynie ugruntowało się stanowisko, że aby art. 138 k.r.o. mógł znaleźć zastosowanie, nie muszą wystąpić równocześnie zmiany w zakresie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego i zmiany w zakresie zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego (por. H. Haak, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz. Obowiązek alimentacyjny, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierowania „Dom Organizatora”, Toruń 1995, s. 140).

Powództwo o zmianę przewidziane w art. 138 k.r.o. wchodzi w grę w razie zmiany stosunków. Przez pojęcie „stosunków” w tym wypadku należy rozumieć okoliczności istotne z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i jego zakresu (np. art. 133 k.r.o. i art. 135 k.r.o.). Zatem zmiana „stosunków” tak pojmowanych, bez potrzeby zajmowania się zagadnieniami szczególnymi, jest zmianą okoliczności, od których zależy istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 1974 roku w sprawie o sygn. akt II CO 9/74, LEX nr 7560)

Nie każda zatem zmiana stosunków w przywołanym powyżej rozumieniu uzasadnia roszczenie o obniżenie alimentów. Żądanie oparte o art. 138 k.r.o. może być skuteczne dopiero wówczas, gdy zostanie stwierdzone, że z uwagi na zmianę okoliczności tak zmienił się zakres usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, że niezbędne jest wyznaczenie nowego zakresu zobowiązania alimentacyjnego.

Ponadto, w wypadku alimentów zasądzonych przez sąd – lub ustalonych ugodą sądową, podstawą powództwa z art. 138 k.r.o. mogłaby być tylko zmiana stosunków, o ile zmiana taka nastąpiłaby po uprawomocnieniu się wyroku, którym zasądzono na rzecz osoby uprawnionej alimenty – lub uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania wydanego na skutek zawarcia przez strony ugody przed sądem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 1999 roku w sprawie o sygn. akt I CKN 274/99, LEX nr 327915).

Odnosząc powyższe rozważania do okoliczności niniejszej sprawy trzeba zauważyć, że w toku procesu powód wskazywał, że, z uwagi na fakt, że M. M. (1) nie osiąga żadnego dochodu, powód ponosi także koszty utrzymania jej i jej małoletniej córki Jaśminy. W pozwie wskazano szczegółowo koszty utrzymania rodziny, a także wydatki

związane z utrzymaniem samochodu i zakupem paliwa. Powód wskazywał także, że w związku ze zmianą miejsca zamieszkania znacząco wzrosły koszty związane z utrzymaniem mieszkania. Nadto, powód wskazał, że doszło do adopcji małoletniej Jaśminy przez niego, jednak nie był w stanie wskazać szczegółowej daty wydania orzeczenia, a w toku trwania postępowania nie przedłożono żadnego dokumentu, który potwierdzałby fakt przysposobienia małoletniej przez powoda. Powód nie przedłożył także żadnego materiału dowodowego, który potwierdzałby powyższe koszty utrzymania jego i rodziny. Jego twierdzenia zgłoszone w tym przedmiocie należało więc uznać za gołosłowne, nieudowodnione, a wobec tego niemogące być uwzględnione przy decydowaniu co do zakresu, w jakim powództwo było uzasadnione.

Jednocześnie – pozwana B. M. (1) w toku procesu wskazywała na koszty utrzymania rodziny, przedkładając na tę okoliczność sporządzony przez siebie kosztorys, oraz na konieczność jej stałej opieki nad małoletnimi, a w związku z tym niemożność podjęcia przez nią zatrudnienia. Okoliczności te zostały zakwestionowane przez powoda. Podkreślić jednak należy, że w ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że małoletni pozwani mają problemy ze zdrowiem. Sąd doszedł jednak do przekonania, że zeznania pozwanej odnośnie bardzo złej sytuacji zdrowotnej dzieci, z uwagi na którą nie byłoby możliwe podjęcie przez pozwaną pracy zarobkowej, nie znalazły odzwierciedlenia w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, w tym w postaci dokumentacji medycznej. Odnosząc się do kosztów utrzymania mieszkania, Sąd odnotował, że pozwani zmienili miejsce zamieszkania, jednak odnośnie wysokości kosztów mieszkaniowych ponoszonych przez pozwanych nie przedłożono żadnych dokumentów, na podstawie których można by określić rzeczywisty wzrost rzeczonych kosztów. Nie przedłożono także żadnych dokumentów odnośnie rzeczywistej wysokości pozostałych kosztów utrzymania strony pozwanej. Sąd doszedł więc do przekonania, że w tym zakresie nie doszło do zmiany, w rozumieniu art. 138 k.r.o.

Żądanie powoda zasługuje na uwzględnienie w części dotyczącej uchylecia obowiązku alimentacyjnego w stosunku do pozwanej B. M. (1) i podlega oddaleniu w części dotyczącej obniżenia alimentów względem małoletnich pozwanych B. M. (2), S. M. i J. M. (1).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do obowiązku alimentacyjnego powoda względem pozwanej B. M. (1) wskazać należy, że zgodnie z art. 60 §§ 1 i 3 k.r.o. małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. Obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jednakże gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.

Wysokość alimentów sąd ustala na podstawie art. 60 § 1 k.r.o. w zw. z art. 61 k.r.o. i art. 135 k.r.o. uwzględniając odpowiednio usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego. W judykaturze oraz doktrynie aprobowany jest pogląd, że świadczenia alimentacyjne między rozwiedzionymi małżonkami stanowią kontynuację powstałego przez zawarcie małżeństwa obowiązku wzajemnej pomocy w zakresie utrzymania i trwają mimo rozwodu, aczkolwiek w postaci zmodyfikowanej (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 1955 roku w sprawie o sygn. akt I CO 27/55, OSN 1956/33).

W niniejszej sprawie, aby przesądzić o zasadności roszczenia powoda, musiała zostać przez niego wykazana okoliczność, że od wydania wyroku rozwodowego doszło do takiej zmiany stosunków na podstawie art. 138 k.r.o., która pozwalałaby stwierdzić, że aktualnie pozwana B. M. (1) nie znajduje się w stanie niedostatku.

Ustawodawca nie określił, co należy rozumieć pod pojęciem niedostatku, jednak powyższe pojęcie pojawiało się często w rozważaniach doktryny oraz judykatury.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że kwestia niedostatku musi być oceniana w sposób zindywidualizowany. Należy porównać, czy posiadane przez uprawnionego do alimentacji środki są wystarczające na pokrycie niezbędnych

w ich sytuacji życiowej i zdrowotnej potrzeb. W orzecznictwie przyjęto, że niedostatek występuje nie tylko wtedy, gdy uprawniony do alimentacji nie posiada żadnych środków utrzymania, lecz określa także i taką sytuację materialną osoby uprawnionej, gdy nie może ona w pełni zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb. Pomocny w interpretacji pojęcia niedostatku pozostaje art. 135 § 1 k.r.o. Mając na uwadze treść powyższego przepisu uznać można, że niedostatek występuje, gdy uprawniony nie może w pełni własnymi siłami z własnych środków zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb. Owe potrzeby to potrzeby materialne i niematerialne, których łączne zaspokojenie zapewnia godziwą egzystencję (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1998 roku w sprawie o sygn. akt I CKN 242/98, LEX nr 327913; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000 roku w sprawie o sygn. akt I CKN 1187/99, LEX nr 51632; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1998 roku w sprawie o sygn. akt I CKN 95/98, LEX nr 1223697; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 20 lutego 2002 roku w sprawie o sygn. akt III SA 2549/00, LEX nr 76611).

W doktrynie wskazano także, że o osobie ubiegającej się o alimenty z powodu niedostatku można mówić wówczas, gdy nie potrafi ona zaspokoić samodzielnie swych potrzeb na poziomie zbliżonym do minimum socjalnego, przy czym „nie potrafi” to znaczy, że nie posiada dostatecznych środków pomimo podejmowania starań, by je pozyskać (por. M. Andrzejewski [w:] M. Andrzejewski, H. Dolecki, J. Haberko, A. Lutkiewicz-Rucińska, A. Olejniczak, T. Sokołowski, A. Sylwestrzak, A. Zielonacki, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, LEX, 2013, LEX nr 152466, komentarz do art. 133 k.r.o.).

Należy zważyć, że nie jest możliwe ściśle ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako przejaw zbytku nie powinny być uwzględnione. Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje (m. in. wiek, środowisko, z którego się wywodzi uprawniony). Zarazem roszczenie jest uzależnione od możliwości zobowiązanego. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle będzie można określić potrzeby życiowo - materialne i intelektualne uprawnionego.

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną jest, że rozwód pomiędzy stronami orzeczonej został bez orzekania o winie oraz że w wyroku orzekającym rozwód stron wydanym w sprawie o sygn. akt II C 1137/11 Sądu Okręgowego w Gdańsku ustalono obowiązek alimentacyjny powoda względem pozwanej na kwotę 700 zł. Ustalając taką wysokość obowiązku alimentacyjnego Sąd Okręgowy w Gdańsku w uzasadnieniu wskazał, że zasądzając alimenty na rzecz B. M. (1) miał na uwadze, że w 2003 roku, po namowach ze strony powoda P. M., zrezygnowała ona z pracy zarobkowej, by opiekować się synem B., który od urodzenia posiada orzeczenie o niepełnosprawności i wymagał szczególnej, troskliwej opieki. Ponadto, przez cały okres trwania małżeństwa powód P. M. pracował poza granicami kraju, w całości zabezpieczał potrzeby bytowe rodziny, a pozwana B. M. (1) swój udział wnosila poprzez opiekę nad dziećmi oraz prowadzenie gospodarstwa domowego. W chwili orzekania rozwodu małoletni B. miał 13 lat, małoletni S. miał 2 lata, a małoletnia J. miała 3,5 roku, dzieci były schorowane i wymagały szczególnej, troskliwej opieki ze strony matki, która od ich narodzin się nimi opiekowała. Pozwana B. M. (1) była nadto zarejestrowana w Urzędzie Pracy, bez prawa do zasiłku. Wskazano, że nie może samodzielnie zabezpieczać swoich potrzeb bytowych, bowiem opiekuje się dziećmi, które wymagają jej stałej opieki. Powód P. M. pracował zagranicą i uzyskiwał znaczne dochody, które umożliwiały mu wywiązywanie się z zobowiązań względem uprawnionych dzieci, jak i pozwanej B. M. (1), oraz zabezpieczać własne potrzeby bytowe.

Od czasu, gdy obowiązek alimentacyjny powoda wobec pozwanej został ustalony, sytuacja rodzinna pozwanych uległa zmianie. Sąd zwrócił uwagę, że aktualnie małoletnie dzieci stron mają kolejno (...) lat, S. 7 lat, a (...) lat. Wszystkie dzieci uczęszczają do szkół. Nie ulega wątpliwości, że w stosunku do małoletniego B. oraz małoletniego S. wydane zostało orzeczenie o niepełnosprawności. Wskazać należy, że orzeczenie w stosunku do B. M. (2) wydane zostało do dnia 15 sierpnia 2015 roku. Pozwana B. M. (1), co prawda, wskazywała, że postara się w najbliższym czasie o aktualne orzeczenie dla syna, jednak – co wymaga podkreślenia – Sąd nie dysponuje aktualnym orzeczeniem o

niepełnosprawności odnośnie pozwanego B. M. (2). Ostatnie orzeczenie pozwanego B. M. (2) utraciło ważność rok temu. Niemniej jednak Sąd – co do zasady – nie kwestionuje stanu zdrowia małoletniego, bowiem na jego okoliczność przedłożone zostały stosowne dokumenty. Sąd odnotował jednak, że w rzeszonych orzeczeniach wskazano, że małoletni nie wymagają stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Sąd odnotował również, że także pozwana B. M. (1) została zaliczona do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, a w orzeczeniu wskazano, że pozwana powinna być zatrudniona w warunkach pracy chronionej. Podkreślić jednak należy, że nie orzeczono w stosunku do pozwanej całkowitej niezdolności do pracy.

Ponadto, Sąd z urzędu ustalił, że dla pozwanej na rynku pracy były dostępne oferty zatrudnienia w warunkach pracy chronionej. Oferty dostępne dla pozwanej niejednokrotnie gwarantowały i gwarantują jej wynagrodzenie w niemalże dwukrotnie wyższej kwocie niż alimenty orzeczone dla niej od powoda.

Trzeba w tym miejscu zauważyć, że obowiązek alimentacyjny powoda wobec pozwanej został ustalony ostatecznie orzeczeniem z dnia 20 lutego 2013 roku. Powód domagał się uchylenia przedmiotowego obowiązku z dniem wywiedzenia powództwa, tj. z dniem 11 sierpnia 2014 roku. Każda z przywołanych powyżej okoliczności była aktualna na wskazany dzień 11 sierpnia 2014 roku.

Mając powyższe na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, że pozwana miała, w dacie wywiedzenia powództwa, i ma możliwości majątkowe i zarobkowe, które pozwalają jej własnymi siłami zaspokoić swoje usprawiedliwione potrzeby. Pozwana, gdyby tylko wykazała taką wolę, mogłaby podjąć zatrudnienie, choćby na 1/2 etatu. Raz jeszcze należy podkreślić, że Sąd miał na uwadze sytuację zdrowotną zarówno pozwanej B. M. (1), jak i małoletnich dzieci. Jednak stan zdrowia pozwanej nie uniemożliwia jej podjęcia zatrudnienia, a stan zdrowia małoletnich nie wymaga stałej opieki matki nad nimi. Dzieci dorastają, są coraz bardziej samodzielne, nadto uczęszczają do szkół, gdzie mają zagwarantowaną opiekę ze strony wykwalifikowanego grona pedagogicznego. Pozwana sama wskazywała, że jedynym źródłem jej dochodów są alimenty. W ocenie Sądu, sytuacja taka jest niedopuszczalna. Pozwana, przez cały czas trwania postępowania, nie wykazała żadnej woli podjęcia próby samodzielnego zaspokajania swoich usprawiedliwionych potrzeb, choćby w części. Pozwana wskazywała wręcz, że „nie poszukuje zatrudnienia”, bo „nie może pracować nawet, gdyby chciała”. W ocenie Sądu, taka postawa pozwanej świadczy o jej niechęci do podjęcia zatrudnienia i samodzielnego zaspokajania swoich usprawiedliwionych potrzeb.

Słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lutego 2001 roku w sprawie o sygn. akt I CKN 1341/00 (LEX nr 52433), że „dorosły, sprawny życiowo i zdrowotnie człowiek powinien w pierwszym rzędzie starać się wykorzystać własne możliwości samodzielnego utrzymania się, a dopiero potem liczyć na pomoc alimentacyjną”.

Pozwana B. M. (1) przez okres od orzeczenia rozvodu pomiędzy stronami nie podjęła próby wykorzystania własnych możliwości samodzielnego utrzymania się, czerpiąc dochody jedynie z alimentów uzyskiwanych od powoda. Nie uszło także uwadze Sądu, że pozwana skończyła kurs kosmetyczny, który – przy dołożeniu należytej staranności – umożliwia jej prowadzenie działalności gospodarczej także we własnym mieszkaniu, tak by jednocześnie – w razie potrzeby – móc sprawować opiekę nad małoletnimi. Pozwana i takiej próby osiągnięcia własnych dochodów nie podjęła, pomimo że nie wiązałoby się to z koniecznością zabezpieczenia małoletnich u osób trzecich lub we właściwych instytucjach.

Sąd doszedł więc do przekonania, że nie sposób jest stwierdzić, że pozwana B. M. (1) pozostaje w niedostatku, który uzasadniałby utrzymanie w stosunku do niej obowiązku alimentacyjnego powoda. Pozwana miała szansę, by od orzeczenia rozvodu podjąć zatrudnienie i postarać się własnymi siłami zaspokajać swoje potrzeby. Pozwana, pomimo że ma takie możliwości, nie podjęła starań w tym kierunku. Nie sposób więc stwierdzić, że pozostaje w niedostatku. Nie sposób także ustalenie poczynić również na datę wskazywaną w pozwie jako datę żądanego uchylenia obowiązku alimentacyjnego. Okres półtora roku jest, w ocenie Sądu, wystarczającym by w braku obiektywnych przeszkód dla podjęcia zarobkowania wykazać się inicjatywą dla rozpoczęcia działalności zarobkowej. U pozwanej takich przeszkód zaś brak. Tak obecnie, jak i w 2014 roku, u pozwanej nie było przeszkód zdrowotnych, które uniemożliwiłyby jej podjęcie zatrudnienia. Wręcz aktualne było orzeczenie o niepełnosprawności pozwanej wskazujące wprost na

możliwość świadczenia pracy, jedynie z zastrzeżeniem, by była to praca w warunkach chronionych. Każde z pozwanych dzieci również nie wymagało stałej opieki. Możliwe było uczęszczanie małoletnich do placówek przedszkolnych i szkolnych, gwarantujących opiekę nad dziećmi przez czas, kiedy pozwana świadczyłaby pracę. Pozwana, w ocenie Sądu, potrafiłaby w ciągu dwóch lat, kiedy toczyło się niniejsze postępowanie, samodzielnie zaspokajać własne potrzeby. Tego jednak ani nie czyniła, ani nie czyni – albowiem, co sama przyznała, nie chce tego zrobić. Pozwana wprost wskazała przed Sądem, że nie poszukuje zatrudnienia, a jej jedynym źródłem dochodu są alimenty od powoda. Pozwana nie podjęła żadnych czynności by ten stan rzeczy, kiedykolwiek w ciągu ostatnich ponad trzech lat, ile upłynęło od czasu rozwiązania małżeństwa stron przez rozwód, zmienić.

Odnosząc się do sytuacji majątkowej powoda Sąd doszedł do przekonania, że stosunku do sytuacji z daty orzekania rozwodu uległa ona nieznacznemu pogorszeniu. Wskazać bowiem należy, że w chwili orzekania rozwodu powód osiągał wynagrodzenie w kwocie 12.000 NOK netto, jednak nie ponosił opłat za mieszkanie. Koszt swojego utrzymania powód określił wówczas na kwotę 5.000 NOK. Aktualnie, od stycznia 2016 roku, powód pozostaje bez pracy. Wcześniej osiągał wynagrodzenie rządu 18.000 NOK. Jednak jego udowodnione koszty utrzymania związane z utrzymaniem mieszkania wynoszą 12.447 NOK. Nie ulega wątpliwości, że w mieszkaniu tym zamieszkuje poza nim jego małżonka z córką, więc rzeczoną kwotę należałoby podzielić na dwie osoby, co daje kwotę 6.223,50 NOK miesięcznie. Doliczyć do tego należy osobiste koszty utrzymania powoda związane z wyżywieniem, środkami czystości, odzieżą, czy rozrywką. Nadto, do sierpnia 2015 roku na utrzymaniu powoda pozostawała także żona pozwanego i jej córka. Obowiązek alimentacyjny powoda w stosunku do córki małżonki nie został udowodniony, bowiem nie przedłożono dokumentu, który świadczyłby, że doszło do przysposobienia małoletniej przez powoda. Niemniej jednak zgodnie z art. 27 k.r.o. oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczynić się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli. Nie ulega więc wątpliwości, że na powodzie ciąży ustawowy obowiązek przyczyniania się do potrzeb rodziny, którą założył poprzez związek małżeński z M. M. (1), co należy rozumieć także jako udzielanie stałego wsparcia współmałżonce w okolicznościach, w których – czasowo – pozostawała ona bez pracy. Aktualnie sytuacja uległa zmianie, bowiem w sierpniu 2015 roku żona powoda rozpoczęła działalność gospodarczą. Niemniej jednak w styczniu 2016 roku powód utracił zatrudnienie i obecnie pozostaje zarejestrowany w urzędzie pracy w Norwegii jako „poszukujący zatrudnienia”. Nadto, wskazać należy, że powód ma liczne długi, których łączna kwota przekracza 300.000 NOK. W ocenie Sądu, okoliczność ta świadczy o nienajlepszej sytuacji finansowej powoda i jego rodziny.

Reasumując Sąd – z uwagi na zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, przyjął, że pozwana B. M. (1) nie znajduje się w niedostatku, ma i miała bowiem możliwości podjęcia pracy i może samodzielnie się utrzymać, a realizacja obowiązku alimentacyjnego powoda względem pozwanej wiąże się dla powoda oraz jego najbliższej rodziny z nadmiernym uszczerbkiem.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na mocy art. 60 § 1 k.r.o. a contrario w zw. z art. 138 k.r.o., orzekł jak w pkt. I wyroku.

Natomiast odnosząc do obowiązku alimentacyjnego względem małoletnich pozwanych B., S. i J. M. (1) wskazać należy, że przesłankę „zmiany stosunków”, o której mowa w art. 138 k.r.o., w tym wypadku należy interpretować przy uwzględnieniu art. 133 k.r.o. i art. 135 k.r.o. Zgodnie z art. 133 § 1 k.r.o. rodzice są obowiązani do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy przy tym od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego (por. art. 135 § 1 k.r.o.).

Powództwo P. M. w tym zakresie opierało się także na pogorszeniu się sytuacji majątkowej powoda oraz obniżeniu się jego możliwości majątkowych i zarobkowych. Nadto w pozwie wskazano, że stan zdrowia małoletnich dzieci powoda nie różni się od stanu zdrowia dzieci w ich wieku i nie wymagają ani żadnej opieki lekarskiej ponad taką, jakiej wymagają inne dzieci w ich wieku, a w związku z powyższym ich usprawiedliwione potrzeby są niższe niż wskazano podczas postępowania o rozwód. Wskazano także na konieczność realizacji obowiązku alimentacyjnego

wobec małoletniej Jaśminy, córki małżonki powoda, którą powód przysposobił, lub zgodnie z twierdzeniem pozwu – miał przysposobić w najbliższym czasie.

Wskazać należy, że powód nie udowodnił żadnego ze wskazywanych przez siebie twierdzeń.

Po pierwsze, odnosząc się do możliwości majątkowych i zarobkowych powoda, jak wskazano wyżej, nie ulega wątpliwości Sądu, że sytuacja majątkowa powoda w nieznacznym stopniu pogorszyła się w porównaniu z sytuacją z daty orzekania rozwodu. Niemniej jednak nie uszło uwadze Sądu, że aktualna sytuacja finansowa powoda jest efektem jego świadomie podejmowanych decyzji. Powód, mając bowiem świadomość ogromnego zadłużenia na kartach kredytowych, zdecydował się zataić tę informację i wystąpić o kredyt na kwotę 235.000 NOK. Nie ulega wątpliwości, że powód ma liczne długi związane z nieregulowanymi na bieżąco zobowiązaniami kredytowymi. Nie sposób jednak przyjąć, że konieczność spłaty zadłużeń z tytułu umów kredytowych może wpływać na istnienie i zakres obowiązku alimentacyjnego powoda wobec dzieci. Oczywistym jest bowiem, że obowiązek alimentacyjny rodzica wobec dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, niejako „wyprzedza” inne zobowiązania osoby zobowiązanej do alimentacji, tym bardziej, że dziecko ma prawo do równej stopy życiowej z rodzicami, zaś rodzic jest obowiązany podzielić się z dzieckiem nawet skromnym dochodem. Nie sposób więc dojść do przekonania, że fakt licznych zobowiązań kredytowych powoda mógłby mieć wpływ na wysokość obowiązku alimentacyjnego powoda względem dzieci. Powód, zaciągając rzeczne zobowiązania finansowe, miał bowiem świadomość wysokości ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego w stosunku do jego małoletnich dzieci i podejmowane przez niego decyzje finansowe powinny być podporządkowane istnieniu tego obowiązku. Nadto, podkreślenia wymaga fakt, że powód zaciągając zobowiązania finansowe pozostawał już w związku małżeńskim z M. M. (1), co nakazuje przyjąć, że zobowiązania te obciążają w równym stopniu ich oboje.

Po drugie, odnosząc się do stanu zdrowia małoletnich pozwanych, wskazać należy, że powód nie udowodnił twierdzenia, jakoby jego dzieci były dziećmi w pełni zdrowymi, a ich dolegliwości były porównywalne z dolegliwościami innych dzieci w ich wieku. Ponad wszelką wątpliwość stwierdzić należy, że małoletni pozwani nie są dziećmi w pełni zdrowymi. W aktach sprawy zgromadzono bowiem szereg zaświadczeń lekarskich, które w sposób kompleksowy przedstawiają sytuację zdrowotną małoletnich pozwanych. Małoletni S. posiada orzeczenie o niepełnosprawności, odroczone w stosunku do niego obowiązki szkolny, ma astmę oskrzelową, zaburzenia odporności oraz wadę wzroku. Małoletni ma także wadę wymowy i wymaga stałej współpracy z logopedą. Małoletni B. także posiada orzeczenie o niepełnosprawności. Wskazać jednak należy, że było ono aktualne do dnia 15 sierpnia 2015 roku. Nie ulega jednak wątpliwości, że małoletni cierpi na szereg schorzeń, które mają wpływ na jego stan zdrowia. Małoletni B. choruje na astmę oskrzelową, jest alergikiem, ma wadę wzroku oraz nawracające zapalenia oskrzeli i płuc. W tych okolicznościach brak orzeczenia o niepełnosprawności wydaje się niedopatrzaniem lub zaniedbaniem matki powoda a pozwanej B. M. (1). Natomiast małoletnia J. ma wadę wzroku, alergię skórny oraz cierpi na nawracające infekcje układu oddechowego. W opinii Sądu nie sposób więc przyjąć, że małoletni pozwani są dziećmi generalnie zdrowymi, a ich stan zdrowia nie odbiega od stanu zdrowia rówieśników. Nadto, pozwani udowodnili konieczność zakupu dla nich leków i na tę okoliczność przedłożono faktury za zakup leków. Twierdzenia powoda odnośnie niższych niż wskazano podczas postępowania o rozwód potrzeb małoletnich nie zostały przez niego udowodnione. Powód nie wykazał, by potrzeby dzieci zmniejszyły się w takim zakresie, który uzasadniałby obniżenie obowiązku alimentacyjnego powoda względem nich.

Po trzecie, odnosząc się do kwestii przysposobienia małoletniej córki żony powoda – Jaśminy. W pozwie wskazano, że powód złożył wniosek do sądu o przysposobienie małoletniej, a następnie w toku trwania postępowania zarówno powód, jak i świadek M. M. (1), wskazywali, że doszło do przysposobienia małoletniej. Żadne z nich nie było jednak w stanie wskazać dokładnej daty, w której doszło do przysposobienia, a na tę okoliczność nie przedłożono żadnego stosownego dokumentu. Sąd nie uznał więc tej okoliczności za udowodnioną i nie uczynił jej ustaleniem faktycznym w sprawie. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że małoletnia J. mieszka wraz z powodem i – opierając się na zasadach logiki – przyjąć należy, że powód uczestniczy w pokrywaniu kosztów jej utrzymania. Niemniej jednak powód nie wykazał, by względem małoletniej ciążył na nim obowiązek alimentacyjny. W tych okolicznościach nie sposób przyjąć, że fakt wspólnego zamieszkiwania z dzieckiem małżonki i łóżenie na utrzymanie tego dziecka może być uznane, w

rozumieniu art. 138 k.r.o., za taką zmianę stosunków, która uzasadniałaby obniżenie obowiązku alimentacyjnego powoda względem małoletnich pozwanych. Sąd doszedł bowiem do przekonania, że skoro powód ma fundusze i możliwości majątkowe, by zaspokajać potrzeby małoletniej córki swojej małżonki, to tym bardziej przyjąć należy, że ma możliwości majątkowe i zarobkowe, by zaspokajać potrzeby małoletnich pozwanych B., S. i J. M. (1), których jest ojcem i względem których ciąży na nim ustawowy obowiązek alimentacyjny.

Nawiązując do przesłanki zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego w rozumieniu art. 135 § 1 k.r.o. trzeba podkreślić, że owe możliwości zarobkowe zobowiązanego nie zawsze mogą być utożsamiane z faktycznie osiąganymi zarobkami. W judykaturze zostało wyjaśnione, że przez ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe” należy rozumieć nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swego majątku, lecz te zarobki i dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, zakres potrzeb dziecka, które powinny być zaspokajane przez rodziców, wyznacza treść art. 96 k.r.o. Stosownie do dyrektywy zawartej w tym przepisie, rodzice, w zależności od swych możliwości, są obowiązani zapewnić dziecku środki zaspokojenia zarówno jego potrzeb fizycznych, jak i duchowych, a także środki wychowania według zdolności, dostarczania rozrywek i wypoczynku. Przy ocenie, które z potrzeb uprawnionego powinny być uznane za potrzeby usprawiedliwione, należy z jednej strony brać pod uwagę możliwości zobowiązanego, z drugiej zaś zakres i rodzaj potrzeb. Zawsze jednak każde dziecko musi mieć zapewnione podstawowe warunki egzystencji w postaci wyżywienia zapewniającego prawidłowy rozwój fizyczny, stosowną do wieku odzież, środki na ochronę zdrowia, kształcenie zawodowe i podstawowe oraz na ochronę jego osoby i majątku. Wyjście poza wymienione potrzeby zależy już od osobistych cech dziecka oraz od zamożności i przyjętego przez zobowiązanego modelu konsumpcji. Najszerszy zakres usprawiedliwionych potrzeb przysługuje dziecku, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie. Przyjmuje się, że ten zakres powinien być ustalony w taki sposób, aby w razie zaspokojenia stopa życiowa dziecka była taka sama jak stopa życiowa rodziców. Sąd Najwyższy podkreślił, że zgodnie z utrwaloną w orzecznictwie zasadą, dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami, i to zarówno wtedy, gdy żyją z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie. Oznacza to, że rodzice powinni zapewnić dziecku warunki materialne odpowiadające tym, w jakich sami żyją.

Przy wskazanych wyżej okolicznościach faktycznych Sąd nie widzi podstaw, by przychylić się do wskazania powoda, że nie ma on możliwości, by realizować obowiązek alimentacyjny wobec pozwanych w ustalonej dotychczas wysokości.

Reasumując, powód nie wykazał, by jego możliwości zarobkowe i majątkowe zmieniły się, zmieniły się przy tym w tym kierunku, przy uwzględnieniu nadto zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych, który uzasadniałby zmianę wysokości obciążających go rent alimentacyjnych na rzecz pozwanych. Powództwo o obniżenie alimentów nie mogło więc zasługiwać na uwzględnienie.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd, działając na podstawie art. 138 k.r.o. a contrario w zw. z art. 135 § 1 k.r.o., orzekł jak w punkcie II wyroku.

W punkcie III wyroku Sąd zasądził od pozwanej B. M. (1) na rzecz powoda P. M. kwotę 480 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Zgodnie z treścią art. 22 k.p.c. w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok – za cały okres ich trwania. Świadczenie alimentacyjne jest świadczeniem powtarzającym się, a zatem wartość przedmiotu sporu w sprawie przeciwko pozwanej B. M. (1) wynosi 8.400 zł (12 x 700 zł). Zgodnie natomiast z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 623) opłatę stosunkową pobiera się w sprawach o prawa majątkowe; wynosi ona 5% wartości przedmiotu sporu lub przedmiotu zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 zł i nie więcej niż 100.000 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd ustalił, że opłata, którą inicjując postępowanie o uchylenie obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanej B. M. (1) zobowiązany był uiścić powód P. M., wynosiła 420 zł (5% x 8.400 zł). Uznając, że pozwana przegrała postępowanie w całości, orzeczono o obciążeniu jej całością tej opłaty. Nadto, na podstawie § 7 ust. 1 pkt 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz. U. z 2013 roku, poz. 461 z późn. zm.), przy uwzględnieniu § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800), zasądzono od pozwanej na rzecz powoda kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W punkcie IV wyroku, na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu zasądzono od powoda P. M. na rzecz pozwanych J. M. (1), B. M. (2) oraz S. M. solidarnie kwotę 2.400 tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Zgodnie bowiem z treścią art. 22 k.p.c. w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok - za cały okres ich trwania. Świadczenia alimentacyjne jest świadczeniem powtarzającym się, a zatem wartość przedmiotu sporu w sprawie przeciwko małoletnim J. M. (1), B. M. (2) i S. M. wynosi 12.000 zł (12 x 1000 zł).